

vijftien meiden spelen Hamlet

rokjes, kniekousen
en rode strikjes in het haar

Vijftien leerlingen van Jeugdtheaterschool Zuid-Holland spelen de voorstelling 'Hamlet-Hemlet'. Bijzonder aan de cast is dat de vijftien spelers allemaal meiden zijn. Maar Hamlet – het stuk der stukken met onder andere de geveugelde uitspraak 'Zwakheid, uw naam is vrouw' – is toch een typisch mannenstuk over een gecompliceerde vader-zoonrelatie met veel dood en verderf? Is dat materiaal waar jonge meiden zich makkelijk mee identificeren? Het antwoord is volmondig ja. 'Hamlet-Hemlet' is een voorstelling waarin gerokte Deense schoolmeisjes met gehaakte kniekousjes en rode strikjes in het haar het verhaal van Hamlet vertellen en spelen.

Een rode vloer bezaait met appelen. Tegen het achterdoek staan vijftien witte plastic stoelen. Een voor een komen de spelers op. De muziek is vrolijk. Ondevond giechelend –friemelend aan hun rokjes- kijken ze alle vijftien onschuldig het publiek in. Zo meisjesachtig is Hamlet nog nooit begonnen. Na een aantal schalkse blikken richting publiek, klinkt er tekst:
Denise V: Een probleem.
Daphne: Nee, geen probleem, 't kan wel.
Denise: Nou, ik weet het niet hoor, het kan nog wel problematisch worden.
Tessa: Luister, wat is er dus aan de hand, we spelen Hamlet, maar we zijn allemaal meisjes.

Hilde: En Hamlet is zo'n typisch jongensstuk, echt zo'n vader en zoon stuk. (er wordt heel kort even een overdreven vader-zontaferaal gespeeld)

'Ik laat de meiden in het begin van de voorstelling hardop zeggen wat iedereen vooraf denkt: "Hamlet door alleen maar vrouwen? Hoe zal dat eruit gaan zien?"' Aan het woord is regisseur Anna Boelens. Zij werkte vanaf oktober 2004 met deze spelersgroep aan de voorstelling Hamlet-Hemlet. 'Ze spelen de reactie van het publiek. Doordat de spelers dat in het begin van de voorstelling meteen hardop zeggen, kunnen we daarna overgaan tot het vertellen van het verhaal. Ik

dacht: dan hebben we dat alvast maar gehad.' Op basis van improvisaties en gesprekken met de spelers bewerkte Anna Boelens de oorspronkelijke vertaling van Carel Alphenaar tot de versie waar ze nu mee werkt.

vertellen en spelen vanuit poses

De vijftien meiden spelen vijftien Deense schoolmeisjes -in rokjes met motief van de Deense vlag - die het verhaal van Hamlet vertellen, beleven en van commentaar voorzien vanuit hun eigen belevingswereld. De verschillende rollen in het stuk worden uitgebeeld doordat de spelers –uniform in kleding - steeds poses aannemen of een bewegingspatroon maken dat hoort bij hun personage. Het verhaal van Hamlet kent slechts twee echte vrouwenrollen, koningin Gertrude en Ophelia, maar wie die beide rollen ging spelen, was volgens Boelens geen enkel issue. 'Na het lezen van het stuk, was iedereen meteen enthousiast. Juist omdat Hamlet gaat over thema's waar deze meiden ook over nadenken en mee in aanraking komen: twijfel, eenzaamheid en de liefde. Hamlet heeft ook ruzie met zijn moeder. Het gaat over to be or not to be, zijn of niet zijn. Dat heeft betrekking op ons allemaal. Iedereen is Hamlet. Grappig was juist te merken dat die typische mannenrollen van bijvoorbeeld Claudius of Laertes enorm tot de verbeelding spraken. Hoe dat komt, geen idee. Ik

denk dat de thema's van Shakespeaere bij jongeren echt tot de verbeelding spreken.'

revengel!!

Alle spelers dragen witte hemdjes met daarop kreten als: mean!, mad?, don't know?, lonely, love?!, revenge!!!, horrible en think. Iedere kreet past bij een personage uit het stuk, want zo wordt Hamlet bijvoorbeeld gespeeld door drie actrices. De vorm van vertellen en spelen vraagt van de spelers dat ze snel moeten omschakelen van schoolmeisje naar hun personage uit Hamlet.

Anna Boelens benadrukt dat ze geen enkel moment heeft gedacht dat de meiden jongens zouden moeten gaan spelen, sterker nog, ze legt juist in haar regie een accent op het meisjesachtige karakter van deze versie van het Hamlet-verhaal: halverwege het verhaal vormt de spelersgroep een waar showballet, compleet met handkusjes naar het publiek.

In het begin van het repetitieproces heeft Anna haar spelers veel laten improviseren rondom de thema's die in het verhaal voorkomen. Alle poses en houdingen in de voorstellingen zijn door de spelers zelf verzonnen. Voor de meeste spelers is dit hun eerste echte voorstelling voor publiek. Daarom staat ook spelontwikkeling bij iedere speler centraal. Anna Boelens: 'Juist het plezier in spelen is belangrijk. De meiden moeten lol krijgen in het spelen van de voorstelling. Daarmee wordt de voorstelling licht. Ik wil er juist geen verhaal van maken. Ik hoop dat ze volgende week

tijdens de première het publiek mee kunnen krijgen in hun verhaal.' Ook de vorm van de voorstelling –een vertelling- zorgt ervoor dat de voorstelling geen zwaar stuk wordt. Anna: 'Het verhaal is zwaar, maar ik wilde juiste een lichte voorstelling maken. Ook het commentaar van de spelers tijdens de voorstelling op de inhoud van het stuk geeft lucht aan het verhaal: Moord?! 'Getsie'.

typisch mannenstuk

Lisa van Rooyen (16) en Christina Haak (16) waren van meet af aan onder de indruk van dit Shakespeareverhaal. Lisa: 'Ik vond dat het heel goed in elkaar zat, maar zoveel rollen, dacht ik, dat kan nooit.' Christina: 'Eerst was ik bang dat we jongens moesten gaan spelen, maar dat hoefde gelukkig helemaal niet.' Voor Lisa gaat het verhaal van Hamlet over schuldgevoel, twijfel en liefde, voor Christina over wraak, verliefdheid en vriendschap. Op de vraag of ze Hamlet – nu ze er meer dan een half jaar aan hebben gewerkt - nog een typisch mannenstuk vinden, kijken ze eerst elkaar even aan. Christina: 'Tja, het is het verhaal van Hamlet, hij doet die rare dingen, maar alleen om zijn vader te wreken. Het is wel iets tussen vader en zoon, denk ik.' Lisa: 'Maar het is een liefdesverhaal en dat is van alle tijden.' Christina knikt. Waarschijnlijk heeft Lisa gelijk.

Hamlet: Als je ooit van mij gehouden hebt. Blijf nog even en vertel de wereld wat mij overkwam. Het gif verjaagt mijn geest. O vriend van mij, vertel 't verhaal. De rest is stilte.
Denise V: Zeg, wat gebeurt hier?
Tessa: Zo ging dat in die tijd
Daphne: Nou, het gaat nu echt niet heel anders toch?
Lisa: Volgens mij ook niet.
Denise: Wel zielig voor Hemlet.
Denise V: Hamlet!

De voorstelling 'Hamlet-Hemlet' is een van de drie voorstellingen die Jeugdtheaterschool Zuid-Holland maakte in het kader van het Shakespeare-jaar. Naast 'Hamlet' worden 'Macbeth' – De koning is dood; leve de koning - en 'Romeo en Julia' voor het voetlicht gebracht.

Anna Boelens geeft sinds vier jaar les op JTS Zuid-Holland. Ze is afgestudeerd als theaterdocent en theatermaker aan de Hogeschool voor de Kunsten in Amsterdam. Naast haar werk op de jeugdtheaterschool speelt ze in theatergroep Barr en geeft ze toneellessen op een middelbare school.